

Intern undersøgelse af Forskningsfrihed på Aarhus Universitet

Forskningsfrihed er en helt grundlæggende forudsætning for Aarhus Universitets virke. Det betyder, at de forskningsresultater, som skabes og rapporteres af vore forskere, ikke må være påvirket af usaglige hensyn eller pres fra eksterne eller interne aktører. Det er afgørende, at vi står fast på vores faglighed og på respekten for vore forskeres integritet.

Aarhus universitetet er derfor sammen med 816 universiteter fra 86 lande medunderskriver af de europæiske universiteters Magna Charta (<http://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum>), hvori følgende grundlæggende princip fremhæves i forbindelse med forskningsfrihed:

"Da forsknings-, undervisnings- og uddannelsesfrihed er det grundlæggende princip for universiteternes virke, skal regeringer og universiteter på hver sit område garantere og fremme respekten for dette grundlæggende krav."

Kravet om forskningsfrihed afspejler sig også i universitetsloven, hvor det i §2, stk.2 hedder: *"Universitetet har forskningsfrihed. Universitetet skal værne om universitetets og den enkeltes forskningsfrihed og om videnskabsetikken."*

Universitetet stræber således efter at forsvare og sikre forskningsfriheden og er i øvrigt forpligtiget til at gøre dette ifølge lovgivningen.

Den senere tids debat omkring forskningsfrihed, herunder en nylig landsdækkende undersøgelse af forskernes oplevelse af politisk pres omtalt i en artikel i Politiken den 2/2-2018, giver anledning til bekymring. I undersøgelsen rapporteres, at godt 7 % af de adspurgte forskere, der har arbejdet med politisk kontroversielle emner har oplevet politisk pres i forbindelse med deres arbejde. Det må anses for overvejende sandsynligt, at der blandt de godt 7 %, også findes medarbejdere ved Aarhus Universitet. På den baggrund har rektor besluttet, at der skal gennemføres en nærmere undersøgelse på Aarhus Universitet. Med henblik på at gennemføre undersøgelsen har rektor nedsat en intern styregruppe, der skal kunne agere med armslængde til ledelsen i denne sag.

Styregruppen består af

- Merete Wiberg (talsperson), formand for det akademiske råd for ARTS

- Osman Skjold Kingo, formand for det akademiske råd for Business and Social Sciences (BSS)
- Helle Prætorius Øhrwald, formand for det akademiske råd for HEALTH
- Marit-Solveig Seidenkrantz, formand for det akademiske råd for Science and Technology (ST)
- Olav W Bertelsen, fællestillidsrepræsentant for det akademiske personale.

Undersøgelsens formål

- At afdække, hvorvidt forskere ved Aarhus Universitet presses til at ændre, tilbageholde eller undlade at publicere forskningsresultater, samt identificere i hvilken kontekst dette måtte forekomme. Ydermere skal det undersøges, om dette eventuelle pres kommer fra eksterne interessenter eller internt fra ledelse eller andre medarbejdere.
- At skabe grundlag for justeringer af arbejdsgange, organisationsstrukturer og -kulturer.
- Der lægges vægt på, at der i undersøgelsen tages højde for de særlige omstændigheder, der omgiver myndighedsrådgivning/betjening.

Undersøgelsens form

Undersøgelsen gennemføres af en anerkendt og uafhængig ekstern konsulent med følgende elementer:

- En anonym spørgeskemaundersøgelse på hvert institut med henblik på at klarlægge eventuelle problemers omfang.
- En opfølgende kvalitativ analyse baseret på fortrolige interviews med enkeltpersoner og eventuelt grupper af personer.
- Undersøgelsen skal inkludere personlig kontakt til muligt berørte forskere og vil have til formål at give en tilbundsående analyse af mulige problemer.
- Undersøgelsen afsluttes med fremsendelse af en rapport til Styregruppen senest fire uger før de akademiske råds seminar i efteråret (11-12 oktober, 2018). Kan dette ikke nås, udskydes seminaret til et senere tidspunkt.
- Rapporten skal beskrive resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen og de kvalitative interviews.

Styregruppens opgaver

- Styregruppen udarbejder, i samarbejde med den eksterne konsulent, undersøgelsens design, inkl. spørgeskema og spørgeguide.
- Styregruppen forelægger undersøgelsesdesign, spørgeskema, spørgeguide samt et budget for undersøgelsen for universitetsledelsen til dennes godkendelse. Styregruppen tildeles fornøden sekretariatsbistand.
- Den eksterne konsulent fremsender den endelige rapport til Styregruppen, som videresender den til universitetsledelsen med Styregruppens egne kommentarer og observationer senest 1 uge efter modtagelsen.
- Styregruppen fremsender desuden forslag til imødegåelse af eventuelle indgreb i forskningsfriheden til universitetsledelsen.